

העותרים: מוקד סיוע לעובדים זרים ואח'
ע"י עוה"ד ענת בן-דור ו/או אורה בלום
מן התכנית לזכויות פליטים
וע"י עוה"ד יונתן ברמן ו/או גילה ברזילי
ממוקד סיוע לעובדים זרים
טל': 03-6405264 ; פקס: 03-6407422

נגד

המשיבים: שר הביטחון ואח'
ע"י פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים

בקשה דחופה לצו ביניים

בית המשפט מתכבד בזה להוציא בדחיפות צו ביניים המורה למשיבים להימנע מגירושם מישראל של מי שנכנסו לישראל ללא היתר ונמצאים בשטח שברביבונות ישראל או על גבולה הבינלאומי, ובהם מבקשי מקלט, בהתאם לפרקטיקה, המכונה "נוהל החזרה חמה" (או "נוהל החזרה מתואמת מיידית") ומבלי שננקטו לגביהם הפעולות המפורטות בבקשה למתן צו על תנאי, וזאת עד להכרעה בעתירה.

ואלה נימוקי הבקשה:

1. העתירה שבנדון הוגשה לבית משפט נכבד זה לפני כשנה, לאחר ש-48 מבקשי מקלט הוחזרו על-ידי ישראל באישון לילה למצרים, ללא שהותר להם להגיש בקשות למקלט, ללא שניתנה להם גישה לנציבות האו"ם לפליטים וללא עריכת בדיקה מקדימה בדבר קיומה של סכנת חיים או סכנה לחירותם כתוצאה מהחזרה זו.

כיום ידועות תוצאותיה ההרסניות של "החזרה חמה" זו: מבקשי המקלט נכלאו במצרים חודשים ארוכים ללא שהותרה גישה אליהם לנציגי נציבות האו"ם לפליטים, לעורכי-דין או לארגוני זכויות אדם. לפי פרסומי ארגוני זכויות אדם בינלאומיים גורשו חלק מהם לפחות לסודן, שם צפויה להם סכנת חיים, גורלם של האחרים נותר בלתי ידוע.

2. בקשה זו מוגשת בדחיפות רבה שכן נראה כי הלקח מן ההחזרה הקודמת לא נלמד. אל העותרים הגיעו ידיעות מדאיגות ביותר לפיהן שבו המשיבים בימים האחרונים לבצע החזרות למצרים של אנשים שנכנסו לתחום ישראל בסמוך לאחר הגעתם. ניסיון העבר הלא-רחוק מלמד כי החזרות כאלה עלולות חלילה, להעמיד בסכנה את שלומם, חירותם וחיייהם של המוחזרים. המשיבים הצהירו מספר פעמים במסגרת עתירה זו כי הם ערים לחובתם שלא לסכן חייהם של המגורשים וכי לא יגרשו אנשים למצרים ללא קבלת בטוחות מתאימות לשלומם ולכך שמצרים לא תגרשם למקום סכנה.

אם אכן חזרו המשיבים או מי מטעמם לבצע החזרות למצרים עלול הדבר לסכן את שלומם, חירותם ובטחונם של המגורשים. לעותרים לא ידוע על כל שינוי שחל במדיניותה של מצרים. ההיפך הוא הנכון, כפי שיפורט להלן, בחודשים האחרונים מצרים עוצרת ומגרשת פליטים ומבקשי מקלט לארצותיהם תוך התעלמות מן הסכנה הצפויה להם שם, במקביל יורים חיילים מצריים בגבול במבקשי מקלט המנסים לעזוב את מצרים, תוך התעלמות פושעת משלומם ולמרות שאין הם מהווים כל סכנה לבטחון מצרים.

ידיעות בדבר ביצוען של החזרות חמות בימים האחרונים

5. החל מאמש החלו להגיע לידיעת ב"כ העותרים ידיעות לפיהן צה"ל החזיר בימים האחרונים מספר בלתי ידוע של אנשים שחצו את גבול-ישראל מצרים, אל מצרים בסמוך לאחר הגעתם.

6. במאמץ להיוודע האם המידע נכון וכיצד זה גורשו אנשים למצרים בעת שהעתירה שבנדון תלויה ועומדת ולמרות ההשגות המשמעותיות על חוקיות "נוהל החזרה מתואמת מיידית" שהוצג לבית משפט נכבד זה, פנו ב"כ העותרים אל ב"כ המשיבים בכתב ובעל-פה מספר פעמים, אך עד לשעה זו לא זכו קיבלו תשובה.
רצ"ב העתק מכתבה של עו"ד בן-דור שנשלח הבוקר ע"י פקס' לעו"ד גנסיין ולעו"ד שירמן כנספח "א".

7. עיתונאים שפנו לדובר צה"ל וביקשו לאמת את הידיעות נענו כי צה"ל אכן החזיר בימים האחרונים שוהים בלתי חוקיים שנכנסו לישראל דרך גבול מצרים בהתאם להסכמים בילטרליים עם מצרים. ראו ידיעה שהתפרסמה היום באתר עיתון הארץ:
הארץ, "בימים האחרונים: ישראל העבירה פליטים אפריקאיים בחזרה למצרים", פורסם ב:
<http://www.haaretz.co.il/hasite/spages/1015729.html>

8. כיוון שלא עלה בידי ב"כ העותרים לקבל תשובה רשמית וברורה האם אכן נערכות החזרות ומה הטעם לכך, מצאו העותרים לנכון למהר ולפנות לבית משפט נכבד זה בבקשה דחופה לצו ביניים, וזאת בשל התוצאות החמורות והבלתי-הפיכות שעלולות להיגרם כתוצאה מהחזרה של אנשים ובפרט מבקשי מקלט לתחום מצרים.

הסכנה הנשקפת למגורשים במצרים

9. תוצאותיה של החזרה שבוצעה באוגוסט 2007 מלמדות על הסכנה החמורה שנשקפת למגורשים במצרים. כאמור, המגורשים נכלאו *incommunicado* למשך חודשים רבים ולאחר מכן הוחזרו חלקם לסודן. המשיבים טענו בזמנו כי החזרה זו בוצעה על-סמך הבנות מדיניות עם מצרים בה הובטח שלומם ובטחונם של המוחזרים. הפרת ה"הבנות" היא הנותנת כי לא ניתן להסתמך על הבטחות מעין אלה שמתקבלות מרשויות מצרים.

10. בחודש אפריל 2008 גירשה מצרים לסודן כ-30 אזרחי סודן, 11 היו פליטים שהוכרו על-ידי נציבות האו"ם לפליטים במצרים. החזרה זו (*Refoulement*) של פליט אל המקום בו צפויה לו סכנת רדיפה אסורה על-ידי אמנת הפליטים והמשפט הבינלאומי המנהגי.

ראו נא הידיעה באתר Human Right Watch, המזכירה גם את גורלם של 48 המגורשים מישראל:

HRW, "Egypt: Investigate Forcible Return of Refugees to Sudan", May 30, 2008, <http://www.hrw.org/english/docs/2008/05/30/egypt18977.htm> found at:

11. בראשית חודש יוני 2008 גירשה מצרים לאריתריאה מאות מבקשי מקלט מאריתריאה שהיו בתחומה, זאת תוך התעלמות מהנחיות נציבות האו"ם לפליטים ומן האזהרות כי גירוש זה יחשוף אותם לסכנת עינויים ולמעצר בתנאים בלתי אנושיים לזמן ממושך. נציבות האו"ם לפליטים לא הורשתה לבקר את מבקשי המקלט העצורים. ראו הידיעה באתר Amnesty International:

AI, "Forcible return/Fear of torture to other ill treatment up to 1,400 asylum seekers from Eritrea", 12 June 2008, MDE 12/011/2008, found at: <http://www.amnesty.org/en/library/asset/MDE12/011/2008/en/86d3c040-393f-11dd-bff3-01e6dc6e1f44/mde120112008eng.pdf>

12. בנוסף על האמור, בחודשים האחרונים יורים חיילים מצרים, ללא אבחנה, במבקשי מקלט המנסים לחצות את הגבול לישראל. לפי דיווחים ממקורות שונים, נהרגו כך, מראשית שנת 2007 ועד היום 23 גברים, נשים וילדים. רק אתמול נורתה בגבול מבקשת מקלט מדרפור. היא נותרה פצועה במצרים, ובתה בת ה-3 הובאה לישראל על-ידי פליט אחר. ראו הדו"ח על המתרחש בגבול מצרים באתר Amnesty International:

AI, Egypt – Deadly Journeys through the Desert, August 2008, found at: <http://www.amnesty.org/en/library/asset/MDE12/015/2008/en/3254d528-6ae8-11dd-8e5e-43ea85d15a69/mde120152008en.pdf>

סיכום

13. עד כה נמנע בית משפט נכבד זה ממתן צו ביניים, בין היתר על-סמך הודעותיהם של המשיבים לפיהן לא מתבצעות כל החזרות חמות (ההודעה האחרונה ניתנה בסוף חודש מאי) והתחייבויותיהם כי לא יבצעו החזרות כאלה לפני קבלת בטוחות מלאות ומספקות ממצרים לשלומם של המוחזרים, ובדיקה זהירה וקפדנית שלהן.

המשיבים לא עדכנו עד כה את העותרים ואת בית המשפט הנכבד, כי נתקבלו בטוחות כאלה וכי נבדקו (העותרים מטילים ספק אם ניתן היה נוכח כל המידע שפורט לעיל, לקבל כפשוטה התחייבות מצרית, אם כזו אכן ניתנה, לגבי שלומם של המוחזרים). יתכן כי החזרות הנוכחיות הן פרי "יוזמה מקומית" של גורמים בפיקוד הדרום של צה"ל. כך או כך, נדרשת התערבות מיידית והחלטית של בית משפט נכבד זה למנוע סיכון חייהם, חלילה, של מבקשי מקלט המתדפקים על גבולה של ישראל.